

2011-05-30

Dnr 43-2010:5013

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Åkerboskolan
i Borgholms kommun

2011-05-30

2 (12)

Dnr 43-2010:5013

Borgholms kommun
kommun@borgholm.se

Rektorn vid Åkerboskolan
jan-erik.carlsson@borgholm.se

Tillsyn i Åkerboskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–9

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Åkerboskolan och Borgholms kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat, enkäter som elever och föräldrar besvarat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Åkerboskolan kännetecknas enligt rektorn, lärarna och eleverna samstämmigt av en närhet mellan elever och mellan lärare och elever. De beskriver att skolans litenhet leder till att alla känner alla. Skolan arbetar också medvetet med ett aktivt mentorskap för att skapa trygghet på skolan och goda relationer mellan lärare och elever. Rektorn behöver dock även se till så att skolans plan mot kränkande behandling upprättas helt enligt författningarnas krav.

På Åkerboskolan finns elever i årskurs 3 och 5 som inte når målen. De äldre eleverna når generellt goda kunskapsresultat, men skolan bör analysera de stora skillnader som finns i vissa avseenden mellan flickors och pojkars resultat. Det är viktigt att eleverna på skolan ges likvärdiga möjligheter att nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

2011-05-30

3 (3)

Dnr 43-2011:5013

Rektorn behöver, bland annat för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för eleverna, se till att sammanställningar över skolans resultat används som underlag för att nå de nationella målen. I detta utvecklingsarbete torde ett tätare utbyte mellan skolans arbetslag utgöra ett viktigt inslag.

I arbetet med att förbättra elevernas måluppfyllelse har åtgärdsprogram en viktig funktion. Eftersom exempel på åtgärdsprogram för elever på skolan uppvisar vissa brister, ser Skolinspektionen positivt på att ett arbete med att se över åtgärdsprogrammets innehåll har inletts på skolan. Skolinspektionen vill emellertid också betona vikten av kontinuerlig uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram.

Lärarna i respektive arbetslag samarbetar för att säkerställa likvärdig bedömning och betygsättning. De har även regelbundna kontakter med andra skolor i detta arbete. Lärarna arbetar också för att tydliggöra målen för eleverna, vilket bland annat är en förutsättning för att eleverna ska kunna ha inflytande över sitt lärande. Skolan behöver dock arbeta vidare med att säkerställa att alla elever ges möjlighet till inflytande över sin utbildning utifrån stigande ålder och mognad.

Skolinspektionen har i tillsynen av Åkerboskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94), 2.2 Kunskaper).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen enligt författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag och 2.8 Rektors ansvar, Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Skolans plan mot kränkande behandling upprättas inte enligt författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen).
- Skolans skriftliga bedömningar motsvarar inte förordningens krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogram utarbetas inte alltid enligt författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

2011-05-30

4 (3)

Dnr 43-2011:5013

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Borgholms kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen. Av kommunbeslutet framgår när och på vilket sätt denna redovisning ska lämnas. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Borgholms kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Sofia Lindstrand och undervisningsrådet Malin Lundquist deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Josefin Brüde Sundin
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Åkerboskolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Åkerboskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borgholms kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Åkerboskolan den 4–5 maj.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Åkerboskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Åkerboskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspektionens regi hösten 2010. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn & granskning).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Åkerboskolan

Åkerboskolan	Antal elever
Förskoleklass	27
Grundskola, årskurs 1–9	188

Källa: Åkerboskolan, maj 2011.

Åkerboskolan ligger i samhället Löttorp cirka fyra mil norr om Borgholms tätort. Skolan har ett stort geografiskt upptagningsområde. På skolan finns förskoleklass och årskurserna 1–9. Det finns en klass i varje årskurs och elevunderlaget minskar. Skolan har en så kallad Må bra-profil, med devisen "Må bra i kropp, knopp och själ".

Skolan leds av en rektor. Lärare och elever är indelade i tre arbetslag med arbetslagledare. Arbetslagledarna och rektorn för skolan bildar en ledningsgrupp för skolan.

Tillsynsprotokoll för Åkerboskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94), 2.2 Kunskaper.

Motivering:

Under de senaste fem åren har samtliga eller nästan alla elever i årskurs 9 på Åkerboskolan varit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. Av nationell statistik framgår emellertid att det är cirka femton procent av eleverna i årskurs 9 som inte når målen i alla ämnen år 2010. Resultatet har försämrats jämfört med fyra föregående år då mellan tre och elva procent av eleverna inte nådde målen i alla ämnen.

Åkerboskolans genomsnittliga meritvärde är 222,5 poäng år 2010. Flickorna har ett högre meritvärde än pojkarna, 245,5 jämfört med 207,6. I flertalet ämnen är andelen betyg Mycket väl godkänt betydligt större bland flickorna än pojkarna.

Skolans egna sammanställningar över resultaten år 2010 visar att det finns elever i årskurs 3 som inte når målen i svenska och matematik. Dessa sammanställningar visar också att mellan 15 och 30 procent av eleverna i årskurs 5 inte når målen i svenska, matematik och engelska. I övriga ämnen når eleverna målen.

Sammantaget framgår att det finns behov av att genomföra insatser för att förbättra elevernas möjlighet att uppnå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Varje termin har lärarna på Åkerboskolan utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare. Lärarna utarbetar individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen för samtliga elever.

En individuell utvecklingsplan ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven har undervisning i. I de individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av från Åkerboskolan saknas dock skriftliga omdömen i vissa ämnen.

Samhällsorienterande och naturorienterande ämnen redovisas i ämnesblock, exempelvis för elever i årskurs 4. Inom det naturorienterande ämnesblocket respektive det samhällsorienterande ämnesblocket ska omdömen ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Om skolan bedriver en undervisning som är ämnesövergripande kan omdömen ges i respektive ämnesblock för de lägre årskurserna (årskurs 1–3).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag och 2.8 Rektors ansvar

Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Åkerboskolan får i kvartalsredovisningar från förvaltningschefen sammanställningar av elevernas resultat, gällande både den egna skolan och övriga skolor i kommunen. Kunskapsresultaten vid Åkerboskolan sammanställs på skolnivå och analyseras inom varje arbetslag.

Resultaten diskuteras dock inte i lika stor utsträckning mellan arbetslagen. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna i flera fall har en vag kännedom om resultaten för de elever som tillhör något av de andra arbetslagen, även i det ämne som de själva undervisar i. Lärarna talar om "täta skott" mellan arbetslagen i detta avseende. Det saknas ett helhetsperspektiv från förskoleklass till årskurs 9, där skolans resultat används för att utveckla undervisningen.

Rektorn behöver utveckla former för ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar samtliga ämnen och löper över skolans samtliga årskurser, där skolans resultat analyseras kontinuerligt och där resultatet av analysen ligger till grund för förbättringsåtgärder.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Av intervjuer och av Skolinspektionens enkät riktad till elever framgår att elevernas inflytande över utbildningens utformning är begränsad. På enkätens påstående *I min skola är det bara lärarna som bestämmer hur vi ska arbeta på lektionerna* svarar exempelvis 90 procent av eleverna i årskurs 5 att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Det framgår av intervjuer med elever att deras möjligheter till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet varierar mellan ämnen och mellan lärare. Både yngre och äldre elever kan ge exempel på ämnen där de kan påverka exempelvis arbetssätt, redovisningsform och i vilken ordning de ska lära sig om olika arbetsområden. I andra ämnen finns enligt eleverna inga möjligheter till inflytande över undervisningen.

Enligt lärarna arbetar de för att eleverna ska ha möjlighet till inflytande, exempelvis genom att lärarna tydliggör målen i olika ämnen. I vissa ämnen kan eleverna välja arbetsområde eller redovisningsform. Mentorskapet och täta dialoger med eleverna borgar enligt lärarna i de högre årskurserna för att eleverna får inflytande över sin utbildning.

I gemensamma aktiviteter som genomförs på skolan ges eleverna enligt lärarna ökat inflytande ju äldre de blir. Diskussioner om hur elevernas möjligheter till inflytande över den ordinarie undervisningen ska öka efter stigande ålder och mognad har inte förts på skolan. Det finns heller inga planer för hur detta ska ske.

Rektorn behöver säkerställa att eleverna ges möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling upprättas inte enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Åkerboskolan har en plan mot kränkande behandling som benämns Likabehandlingsplan och som till stora delar är utformad enligt författningarnas krav. Vissa aspekter saknas dock.

Enligt Skolverkets allmänna råd "För att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling" (s. 25) bör planen innehålla konkreta mål för och beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt en ansvarsfördelning för detta.

Det framgår av Åkerboskolans plan att skolan gör en kartläggning över situationen på skolan angående elevernas trygghet. I planen anges även mål för vårterminen 2011. Det framgår dock inte hur dessa mål svarar mot den kartläggning som gjorts. Inte heller beskrivs specifika insatser som ska påbörjas eller genomföras under året för att nå dessa mål.

Det saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna från förra året har genomförts. Dessutom behöver rutinerna för hur skolan ska agera om en vuxen kränker en elev klargöras i planen. Även rutinerna för hur händelser ska följas upp och dokumenteras behöver förtydligas.

För det fortsatta arbetet se Skolverkets allmänna råd om att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Skolans skriftliga bedömningar motsvarar inte förordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

I Åkerboskolan utfärdas skriftlig bedömning då en elev inte uppnår de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. I exempel på skriftliga bedömningar som Skolinspektionen har tagit del av från Åkerboskolan framgår inte tydligt elevens kunskaper i ämnet.

Den skriftliga bedömningen, som är en del av elevens slutbetyg, ska enligt grundskoleförordningen innehålla en bedömning av elevens kunskaper i ämnet eller ämnesblocket. Enligt Skolverkets författningskommentarer för likvärdig bedömning

och betygsättning (s. 10) ska den skriftliga bedömningen beskriva elevens studieutveckling och innehålla information om vilka mål som har uppnåtts.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogram utarbetas inte alltid enligt författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

De exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av från Åkerboskolan varierar i kvalitet. Något åtgärdsprogram är allmänt hållet och saknar konkretion. Exempelvis framgår att eleven har svårigheter inom ämnen, men inte specifikt vad svårigheterna gäller. Mål och delmål är generellt formulerade, som mål och delmål anges till exempel "nå målen i svenska".

Inte i något exempel anges när och hur åtgärdsprogrammen ska utvärderas. Av intervju med lärare som undervisar i de lägre årskurserna framgår att åtgärdsprogrammen vanligtvis följs upp vid nästa utvecklingssamtal. Detta eftersom det enligt dessa lärare inte finns tid att utvärdera oftare.

Skolinspektionen vill betona vikten av kontinuerlig uppföljning av åtgärdsprogram. Skolinspektionen vill också framhålla att åtgärdsprogram ska relatera till kursplanernas mål och vad man vill uppnå på kortare och längre sikt. Åtgärdsprogram bör innehålla tydliga, konkreta åtgärder som skolan kan genomföra på relativt kort sikt. Genom att arbeta med kortsiktiga mål, i riktning mot de långsiktiga, förbättras skolans möjlighet att bedöma vilka åtgärder som fungerar. De mål som formuleras och de åtgärder som planeras bör vara relevanta, realistiska, konkreta och möjliga att utvärdera.

För det fortsatta arbetet, se Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).